

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to
E-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

EGZAMIN MATURALNY Z FIZYKI

POZIOM ROZSZERZONY

DATA: **19 maja 2022 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS PRACY: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **60**

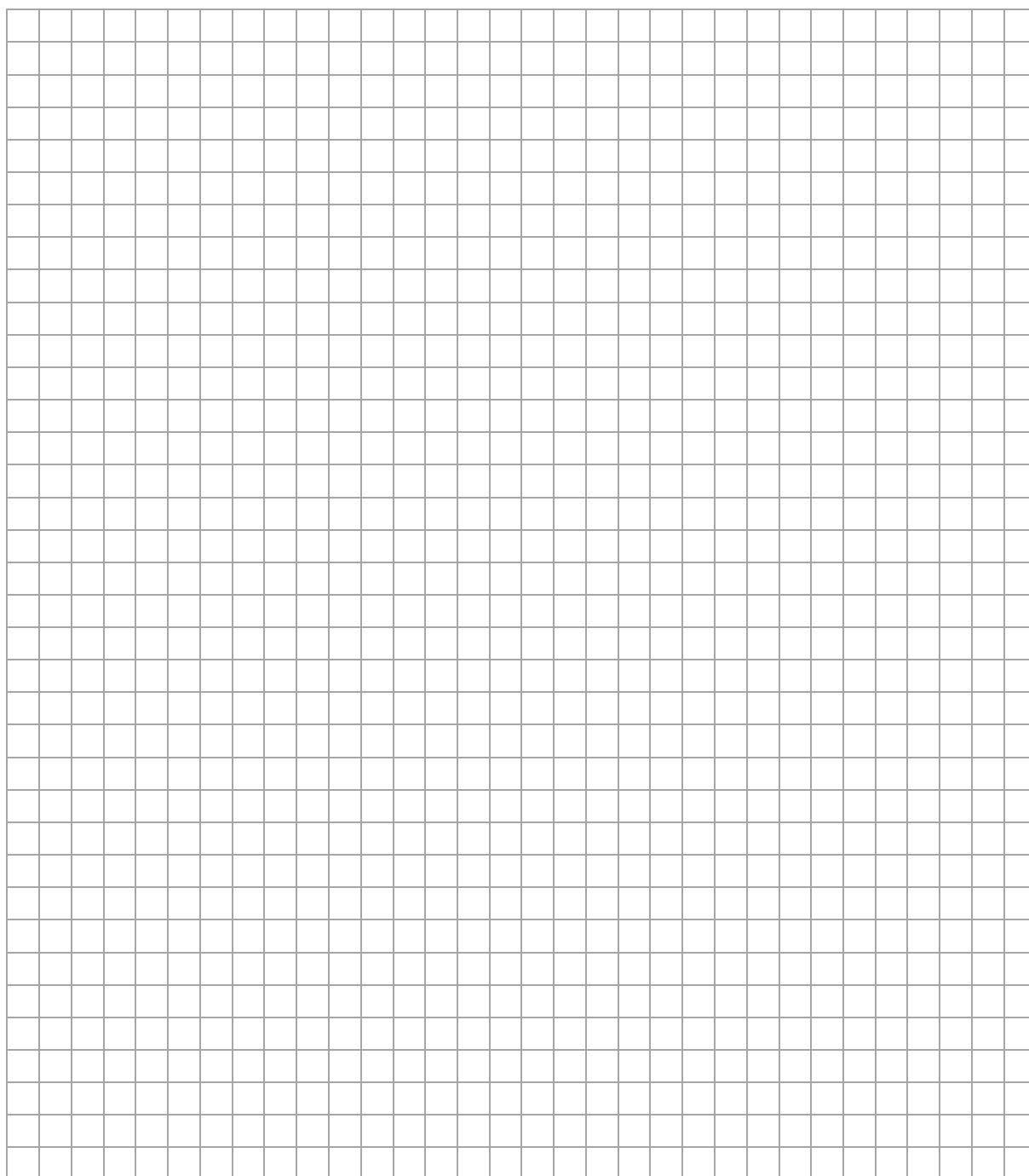
Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 23 strony (zadania 1–12). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Rozwiązania i odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. W rozwiązaniach zadań rachunkowych przedstaw tok rozumowania prowadzący do ostatecznego wyniku oraz pamiętaj o jednostkach.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
7. Możesz korzystać z *Wybranych wzorów i stałych fizykochemicznych na egzamin maturalny z biologii, chemii i fizyki*, linijki oraz kalkulatora prostego.
8. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
9. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

EFAP-R0-**100**-2205

Zadanie 1.3. (0–3)**Oblicz odległość pomiędzy ciałami A i B w chwili $t = 45$ s.**Przyjmij, że w chwili $t = 0$ odległość pomiędzy ciałami A i B była równa 0.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	1.1.	1.2.	1.3.
	Maks. liczba pkt	1	2	3
	Uzyskana liczba pkt			

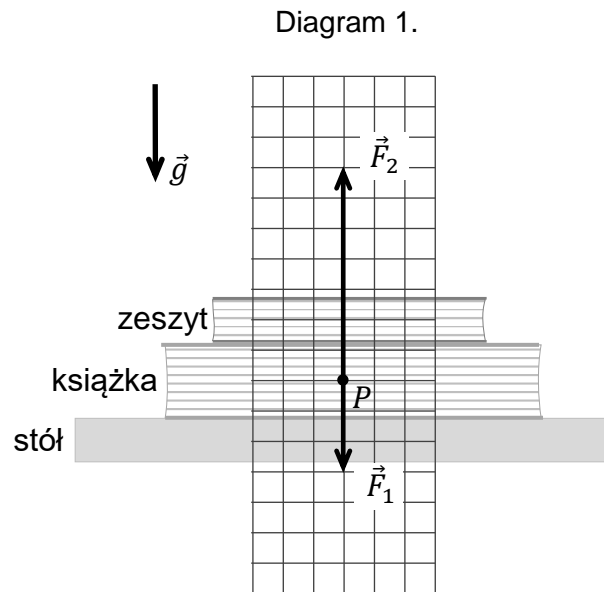
Zadanie 2. (0–2)

Na płaskiej, poziomej powierzchni stołu leży książka, a na książce leży zeszyt.

Na diagramie 1. narysowano dwie z trzech sił działających na książkę (w układzie inercyjnym):

$\vec{F}_1$ – siłę nacisku zeszytu działającą na książkę, $\vec{F}_2$ – siłę reakcji stołu działającą na książkę.

Długości wektorów na diagramie odpowiadają wartościom tych sił, a długość boku kratki odpowiada umownej jednostce siły. Punkt P (na diagramach 1. i 2.) reprezentuje książkę, punkt Q (na diagramie 3.) reprezentuje zeszyt.

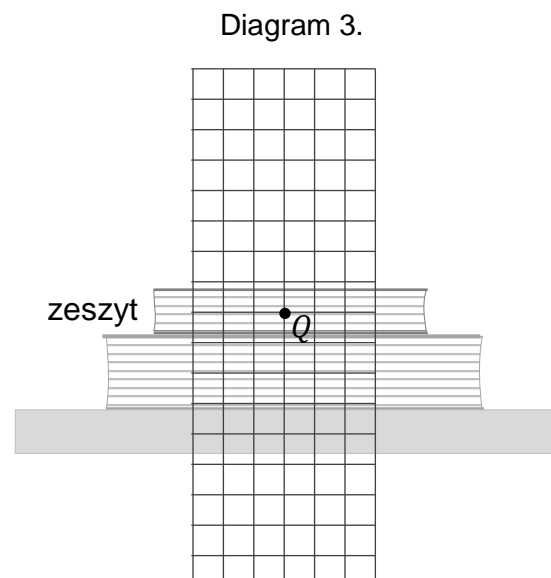
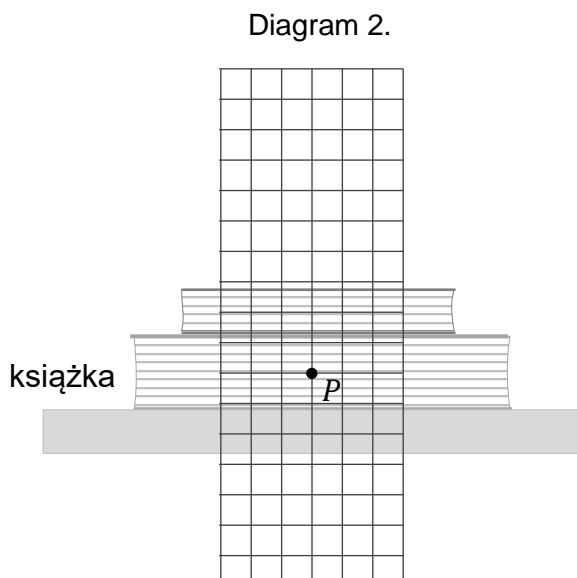

Na diagramach 2. i 3. narysuj i oznacz odpowiednio:

$\vec{F}_3$ – siłę ciężkości działającą na książkę, przyłożoną w punkcie P ;

$\vec{F}_4$ – siłę reakcji książki działającą na zeszyt, przyłożoną w punkcie Q .

Zachowaj odpowiednie kierunki, zwroty oraz długości wektorów, odpowiadające wartościom tych sił.

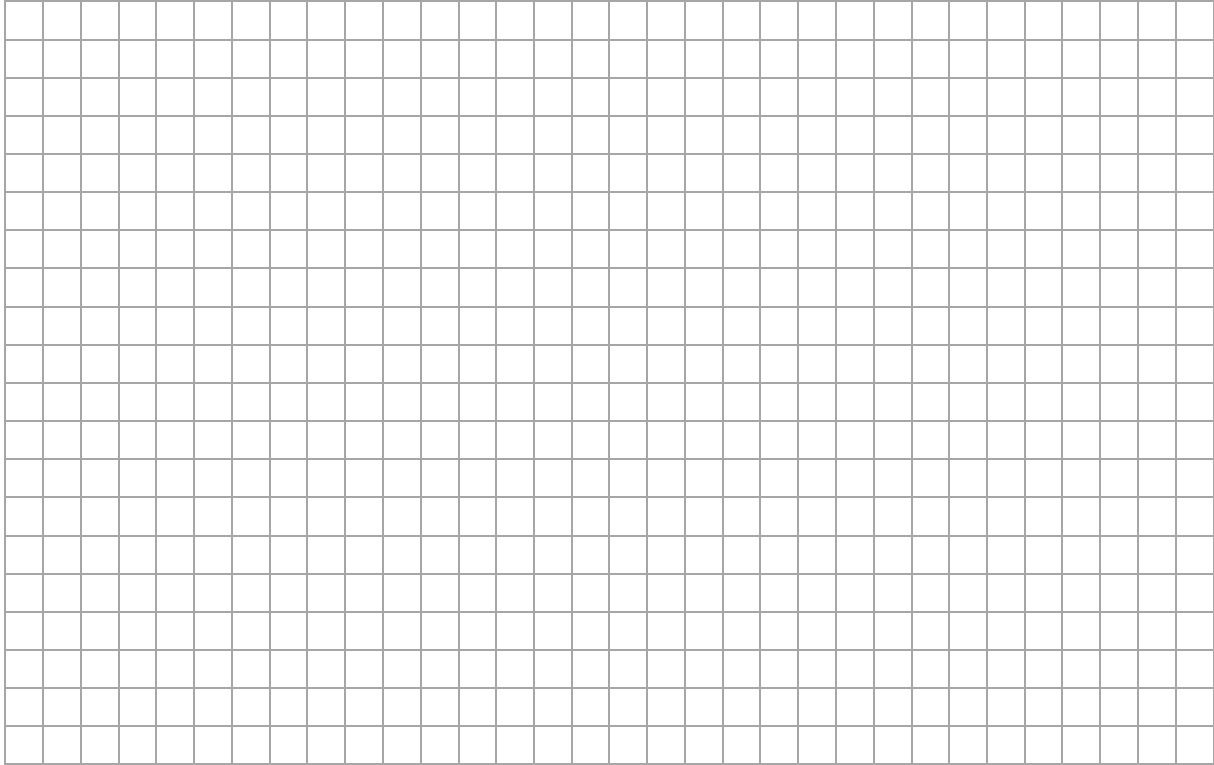

Zadanie 4.3. (0–3)

Wyprowadź wzór pozwalający wyznaczyć v_{max} – wartość prędkości, z jaką kulka opada w cieczy ruchem jednostajnym prostoliniowym – w zależności od: promienia kulki R , gęstości cieczy ρ_c , gęstości kulki ρ_k , przyspieszenia ziemskiego g oraz stałej A .

Zadanie 4.4. (0–2)

Szklana kulka po opadnięciu w cieczy pozostaje nieruchoma na poziomym dnie naczynia (zobacz rysunek obok). Na rysunku oznaczono środek kulki S oraz trzy małe fragmenty jej powierzchni: A , B , C , o tych samych polach.

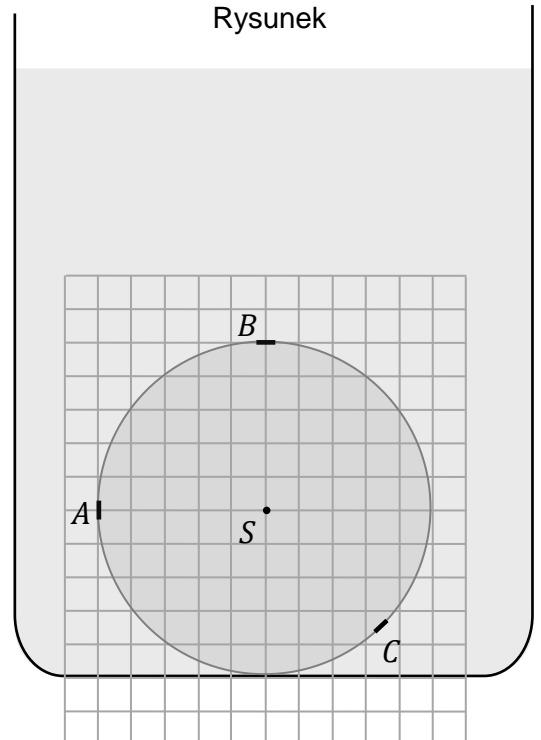
Na rysunku obok narysuj wektory sił parcia cieczy na fragmenty powierzchni A , B , C . Oznacz te siły jako – odpowiednio – $\vec{F}_A$, $\vec{F}_B$, $\vec{F}_C$. Zachowaj relacje (większy, równy, mniejszy) między wartościami sił i zapisz te relacje – wstaw w każde wykropkowane miejsce odpowiedni znak wybrany spośród: $>$, $=$, $<$.

F_A ..... F_B

F_A ..... F_C

F_B ..... F_C

Rysunek

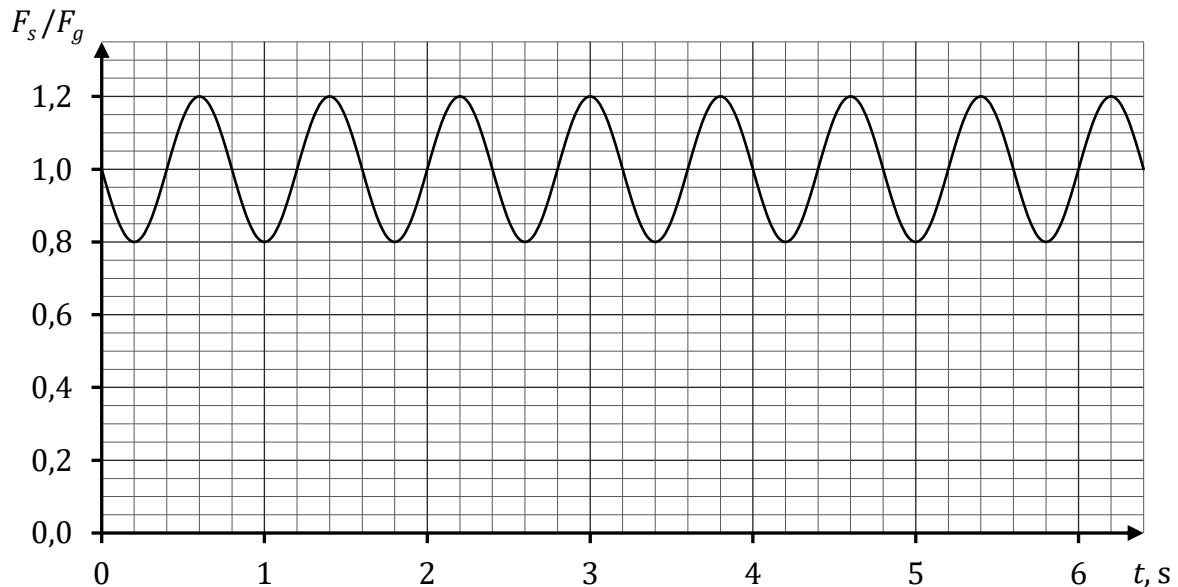
Wypełnia egzaminator	Nr zadania	4.1.	4.2.	4.3.	4.4.
	Maks. liczba pkt	1	2	3	2
Uzyskana liczba pkt					

Zadanie 5.

Ciężarek o masie $m = 0,15 \text{ kg}$ zawieszony na sprężynie wykonuje drgania w kierunku pionowym w układzie inercyjnym, w ziemskim polu grawitacyjnym. Na poniższym rysunku przedstawiono wykres zależności stosunku $\frac{F_s}{F_g}$ od czasu, gdzie:

F_s oznacza wartość siły, z jaką sprężyna działa na ciężarek,
 F_g oznacza wartość siły grawitacji działającej na ciężarek.

Rysunek

Przyjmij model zjawiska, w którym:

- zakładamy, że sprężyna jest idealnie sprężysta
- pomijamy opory ruchu
- pomijamy masę sprężyny
- przyspieszenie ziemskie wynosi $g = 9,8 \text{ m/s}^2$.

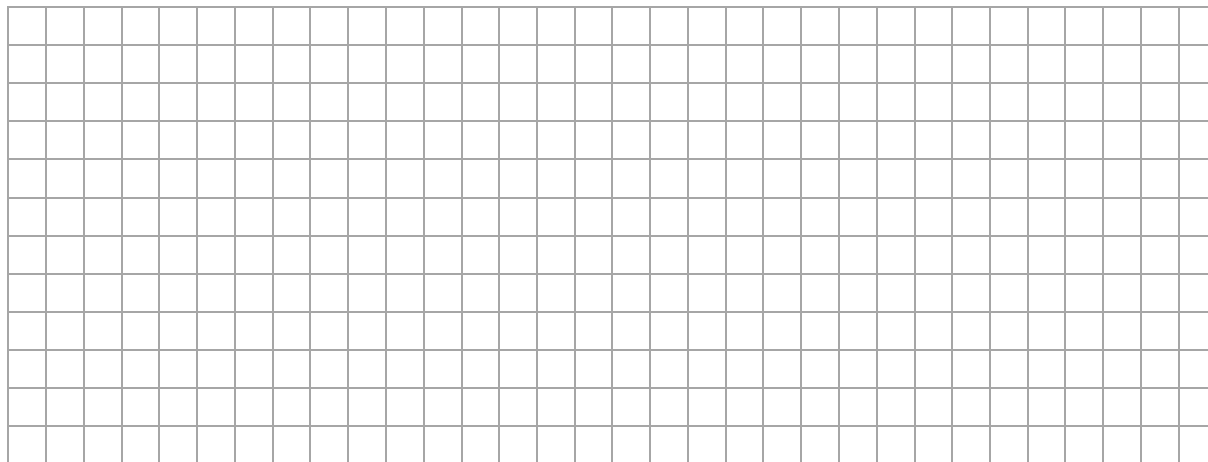
Zadanie 5.1. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

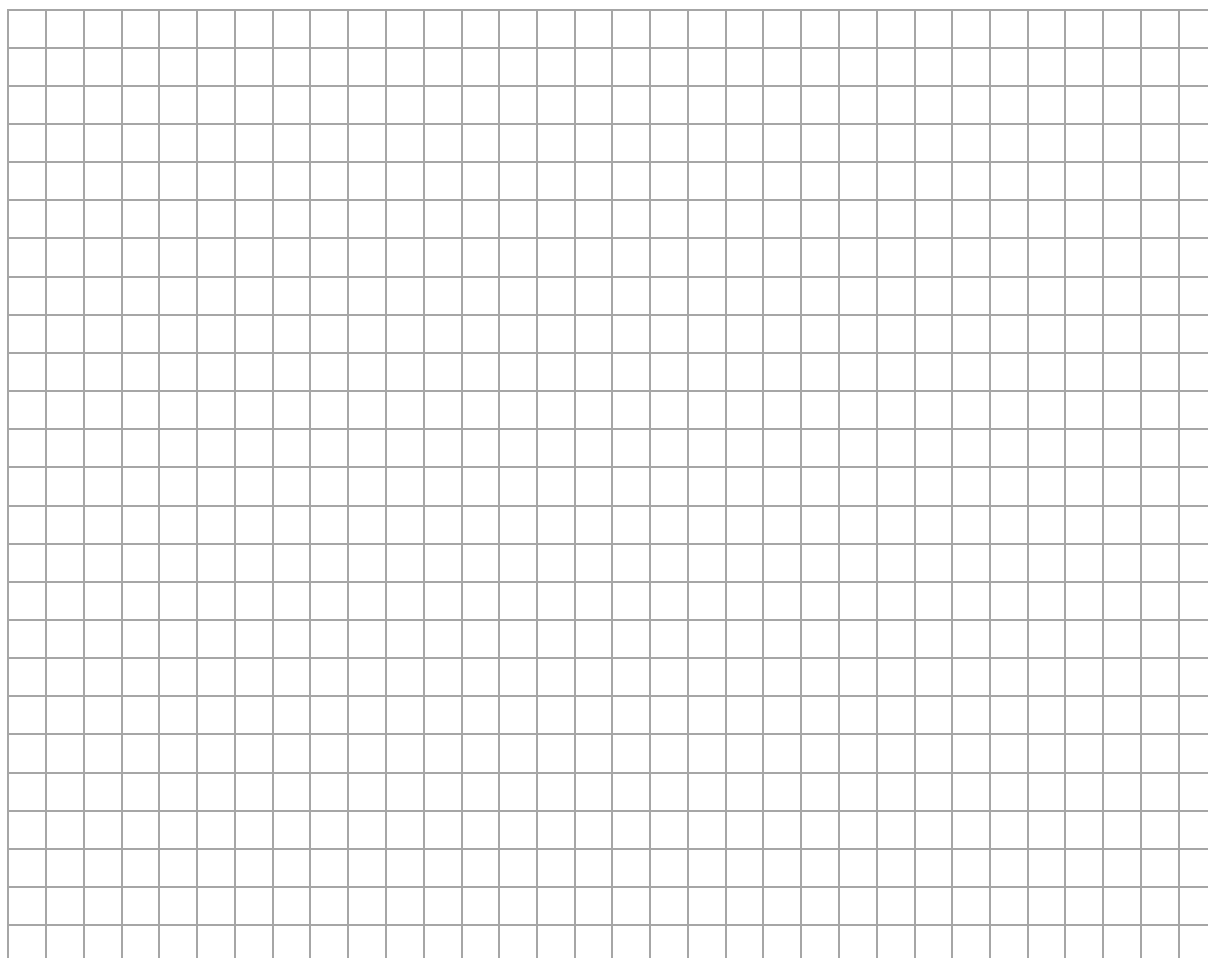
1.	Ciężarek wykonujący drgania pionowe znajdował się w najniższym położeniu m.in. w chwili $t = 3 \text{ s}$.	P	F
2.	Wartość prędkości ciężarka podczas ruchu drgającego była największa m.in. w chwili $t = 2 \text{ s}$.	P	F

Zadanie 5.2. (0–2)

Oblicz współczynnik k sprężystości sprężyny, na której zawieszono ciężarek.

Zadanie 5.3. (0–4)

Oblicz amplitudę wychylenia ciężarka z położenia równowagi sił podczas ruchu drgającego. Wynik liczbowy podaj zaokrąglony do dwóch cyfr znaczących.

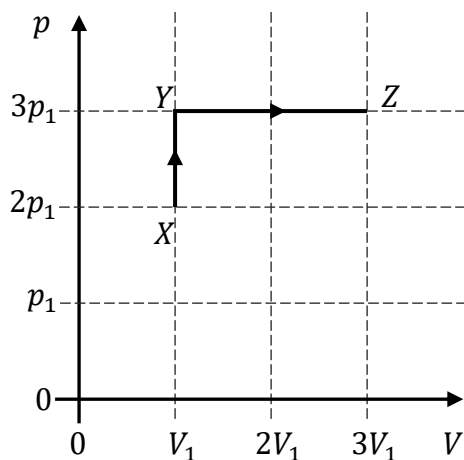
Wypełnia egzaminator	Nr zadania	5.1.	5.2.	5.3.
	Maks. liczba pkt	1	2	4
	Uzyskana liczba pkt			

Zadanie 6.

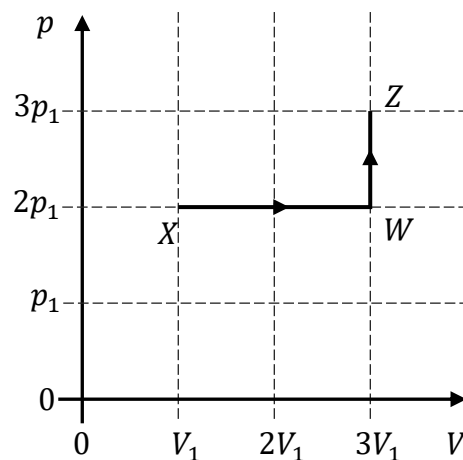
W doświadczeniu 1. ustaloną masę gazu doskonałego poddano najpierw przemianę izochorycznej ze stanu X do stanu Y , a następnie – przemianę izobarycznej ze stanu Y do stanu Z . W doświadczeniu 2. ustaloną masę gazu doskonałego poddano najpierw przemianę izobarycznej ze stanu X do stanu W , a następnie – przemianę izochorycznej ze stanu W do stanu Z .

W obu doświadczeniach użyto tego samego gazu doskonałego o takiej samej masie. Na rysunkach 1. i 2. przedstawiono wykresy zależności ciśnienia p gazu od objętości V gazu w przemianach $X \rightarrow Y \rightarrow Z$ oraz w przemianach $X \rightarrow W \rightarrow Z$. Osie na obu wykresach są wyskalowane tak samo.

Rysunek 1. (doświadczenie 1.)

Rysunek 2. (doświadczenie 2.)

Zadanie 6.1. (0–1)

Dokończ zdanie. Wpisz właściwą liczbę w wykropkowanym miejscu.

Iloraz $\frac{W_1}{W_2}$, czyli stosunek pracy wykonanej przez siłę parcia gazu w przemianach $X \rightarrow Y \rightarrow Z$ do pracy wykonanej przez siłę parcia gazu w przemianach $X \rightarrow W \rightarrow Z$, jest równy .....

Zadanie 6.2. (0–1)

Zmianę (przyrost) energii wewnętrznej gazu od stanu X do stanu Z w doświadczeniu 1. oznaczymy jako ΔU_1 , a w doświadczeniu 2. – jako ΔU_2 .

Dokończ zdanie. Zaznacz odpowiedź A, B albo C oraz jej uzasadnienie 1., 2. albo 3.

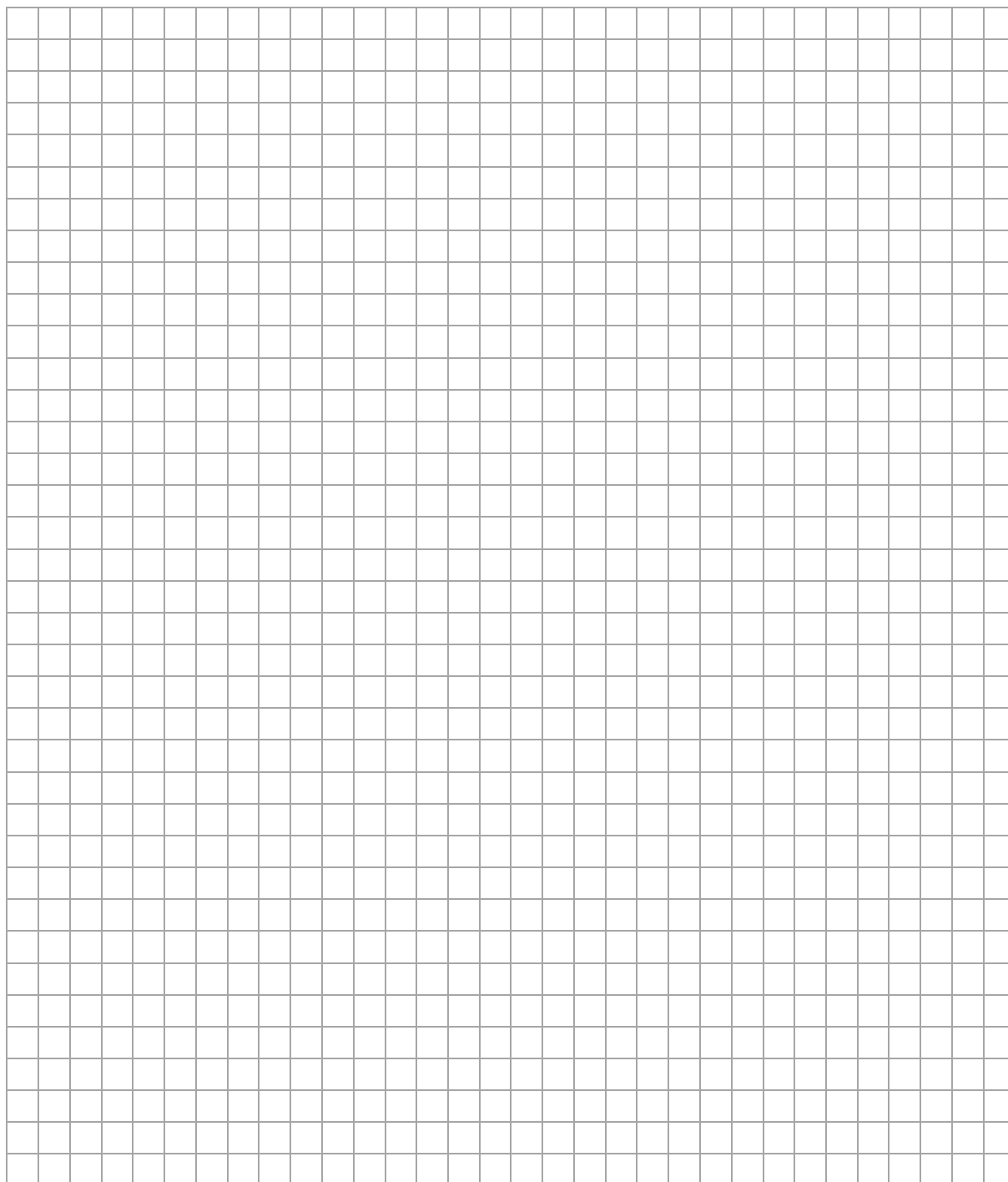
Zmiany energii wewnętrznej gazu w opisanych doświadczeniach spełniają relację

A.	$\Delta U_1 > \Delta U_2$,	ponieważ przyrost temperatury gazu od stanu X do stanu Z jest	1.	taki sam w obu doświadczeniach.
B.	$\Delta U_1 < \Delta U_2$,		2.	większy w doświadczeniu 1.
C.	$\Delta U_1 = \Delta U_2$,		3.	większy w doświadczeniu 2.

Zadanie 6.3. (0–3)

Ciepło molowe gazu (przy stałej objętości) użytego w obu doświadczeniach oznaczmy jako C_V .

Wyprowadź wzór pozwalający wyznaczyć ciepło pobrane łącznie w przemianach $X \rightarrow Y \rightarrow Z$ (w doświadczeniu 1.) tylko za pomocą wielkości: p_1 , V_1 , ciepła molowego C_V oraz stałej gazowej R .

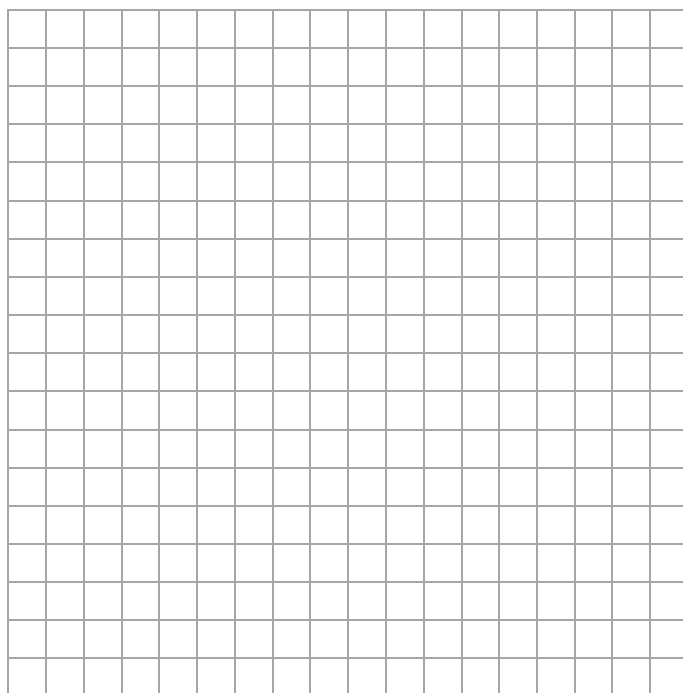

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	6.1.	6.2.	6.3.
	Maks. liczba pkt	1	1	3
	Uzyskana liczba pkt			

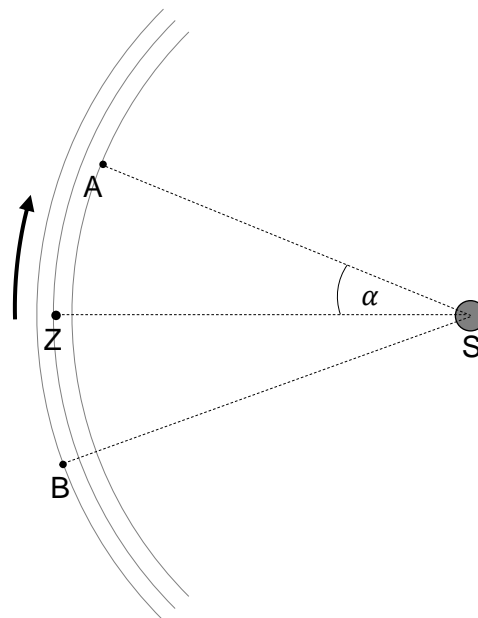

Zadanie 7.2. (0–3)

Oblicz miarę kąta α między promieniami wodzącymi sondy A oraz Ziemi po roku ziemskim od chwili t_0 (zobacz rysunek 2.).

Rysunek 2.

Zadanie 7.3. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Iloraz $\frac{v_A}{v_B}$, czyli stosunek wartości prędkości liniowej sondy A do wartości prędkości liniowej sondy B, wynosi (w zaokrągleniu do dwóch miejsc po przecinku)

A. $\frac{v_A}{v_B} \approx 0,92$

B. $\frac{v_A}{v_B} \approx 1,08$

C. $\frac{v_A}{v_B} \approx 0,96$

D. $\frac{v_A}{v_B} \approx 1,04$

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	7.1.	7.2.	7.3.
	Maks. liczba pkt	2	3	1
Uzyskana liczba pkt				

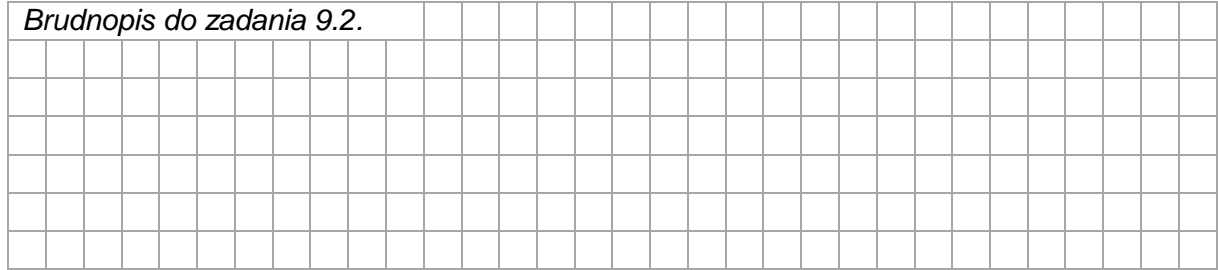
Zadanie 9.2. (0–1)

W kolejnym doświadczeniu ekran i przedmiot ustawiono względem siebie w pewnej ustalonej odległości d_2 . Gdy soczewkę umieszczono w odległości x_2 od przedmiotu P, to na ekranie zaobserwowano ostry, powiększony obraz tego przedmiotu, a gdy soczewkę umieszczono w odległości x_3 od przedmiotu P, to na ekranie zaobserwowano ostry, pomniejszony obraz tego przedmiotu.

Zapisz w wyznaczonym poniżej miejscu wyrażenie pozwalające wyznaczyć x_3 tylko za pomocą d_2 oraz x_2 .

$$x_3 =$$

Brudnopis do zadania 9.2.

Zadanie 10.

Rozważamy napiętą strunę metalową, której oba końce są unieruchomione. Gdy struna jest pobudzona do drgań, to tworzą się na niej poprzeczne fale stojące.

Zadanie 10.1. (0–2)

Na rysunkach 1.–3. przedstawiono strunę, gdy znajdowała się ona w położeniu równowagi. Strunę pobudzano do drgań w różny sposób.

Na rysunku 1. dorysuj obraz fali stojącej o największej długości, jaka może powstać na strunie. Na rysunkach 2. i 3. dorysuj obrazy dwóch fal stojących o kolejnych długościach, które mogą powstać na tej strunie.

Uwaga: Obraz fali stojącej może przedstawiać widok struny w chwili jej maksymalnego wychylenia z położenia równowagi.

Rysunek 1.

Rysunek 2.

Rysunek 3.

Informacja do zadania 10.2.

Wartość prędkości fali poprzecznej na napiętej strunie wyraża się wzorem:

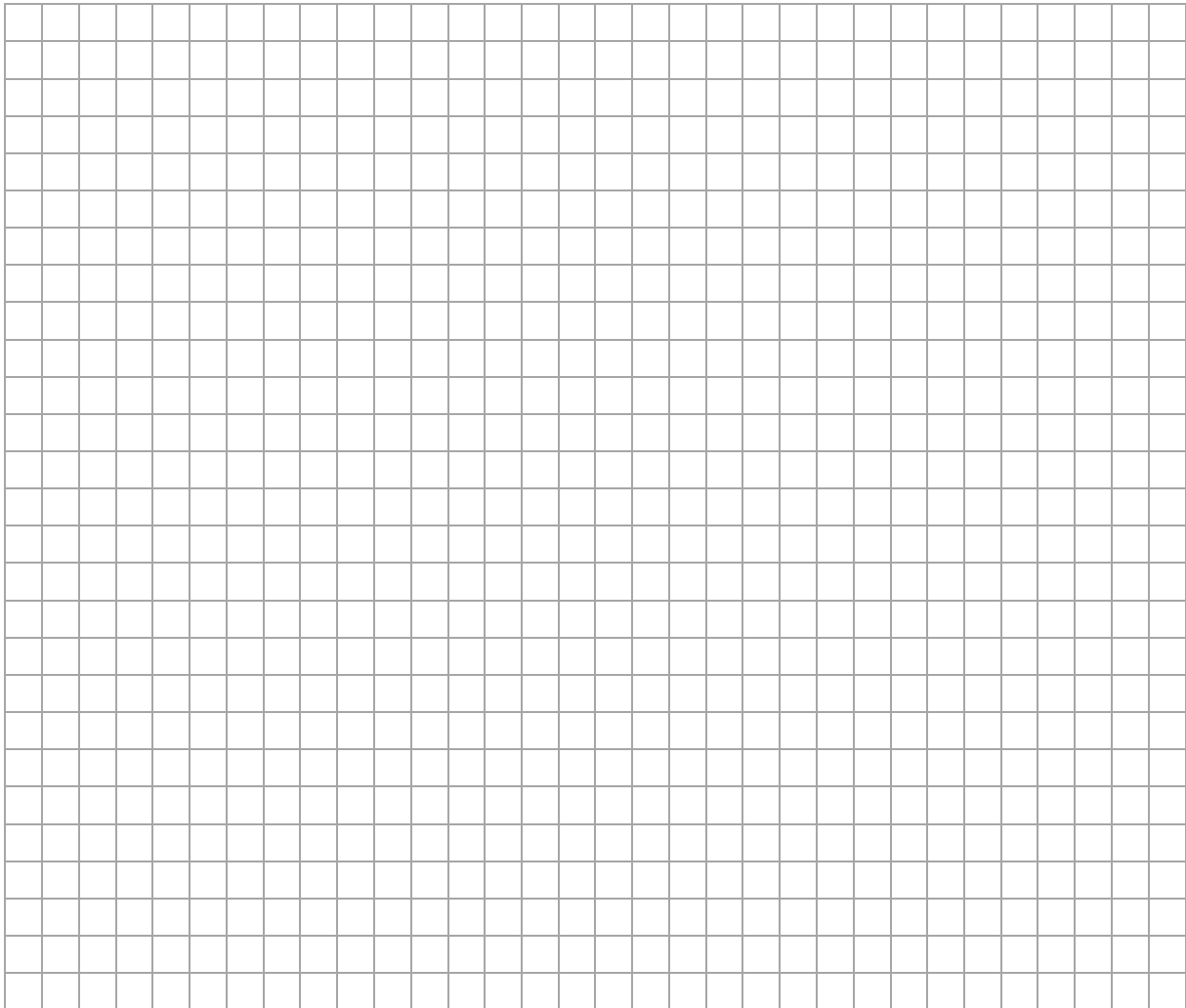
$$v = \sqrt{\frac{F}{\mu}} \quad \text{przy czym} \quad \mu = \frac{m}{L}$$

gdzie F jest wartością siły napinającej strunę, μ jest gęstością liniową rozciągniętej struny, m jest masą struny, L jest długością rozciągniętej struny.

Zadanie 10.2. (0–4)

Strunę o masie m i długości swobodnej L_0 rozciągnięto siłą o wartości F_1 do długości $L_1 = 1,01L_0$. Drugą, identyczną strunę o masie m i długości swobodnej L_0 rozciągnięto siłą o wartości F_2 do długości $L_2 = 1,03L_0$. Przyjmij, że siły napinające struny są wprost proporcjonalne do wydłużeń tych strun.

Oblicz iloraz $\frac{f_2}{f_1}$, czyli stosunek częstotliwości najdłuższych fal stojących, które mogą powstać – odpowiednio – na strunach o długościach L_2 i L_1 .

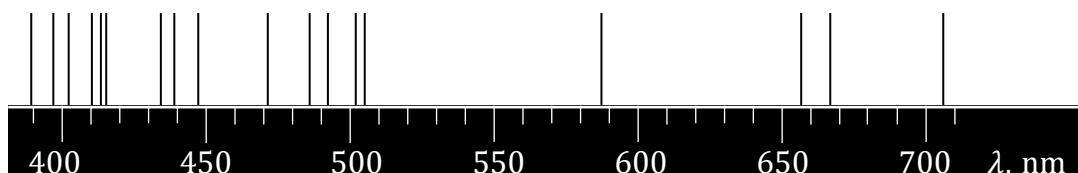

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	9.2.	10.1.	10.2.
	Maks. liczba pkt	1	2	4
	Uzyskana liczba pkt			

Zadanie 11.

W zamkniętym pojemniku znajduje się gaz, który jest mieszaniną wodoru i helu. Gaz ten pobudzono do świecenia, a następnie zarejestrowano jego widmo emisyjne. Na rysunku poniżej przedstawiono zarejestrowane w zakresie długości fal światła widzialnego linie widmowe helu oraz wodoru. Na osi pod widmem oznaczono długość fali elektromagnetycznej.

Rysunek

Wiadomo, że atom wodoru emituje światło widzialne podczas przeskoków elektronu z poziomów energetycznych 3, 4, 5 i 6 na poziom energetyczny 2.

W zadaniach 11.1.–11.2. pomiń odrzut atomu przy emisji/absorpcji fotonu.

Zadanie 11.1. (0–3)

Na rysunku przedstawiającym widmo zidentyfikuj jedną z linii widmowych, która pochodzi od wodoru. Zapisz niezbędne obliczenia, które pozwalają zidentyfikować tę linię. Postaw znak X na zidentyfikowanej linii.

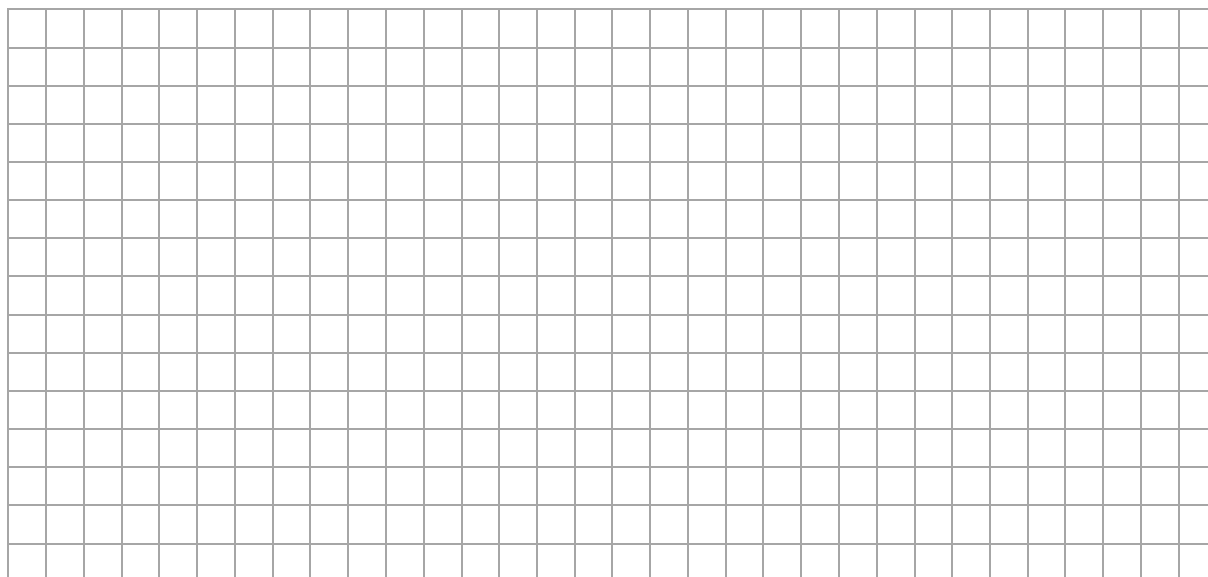
Przyjmij do obliczeń:

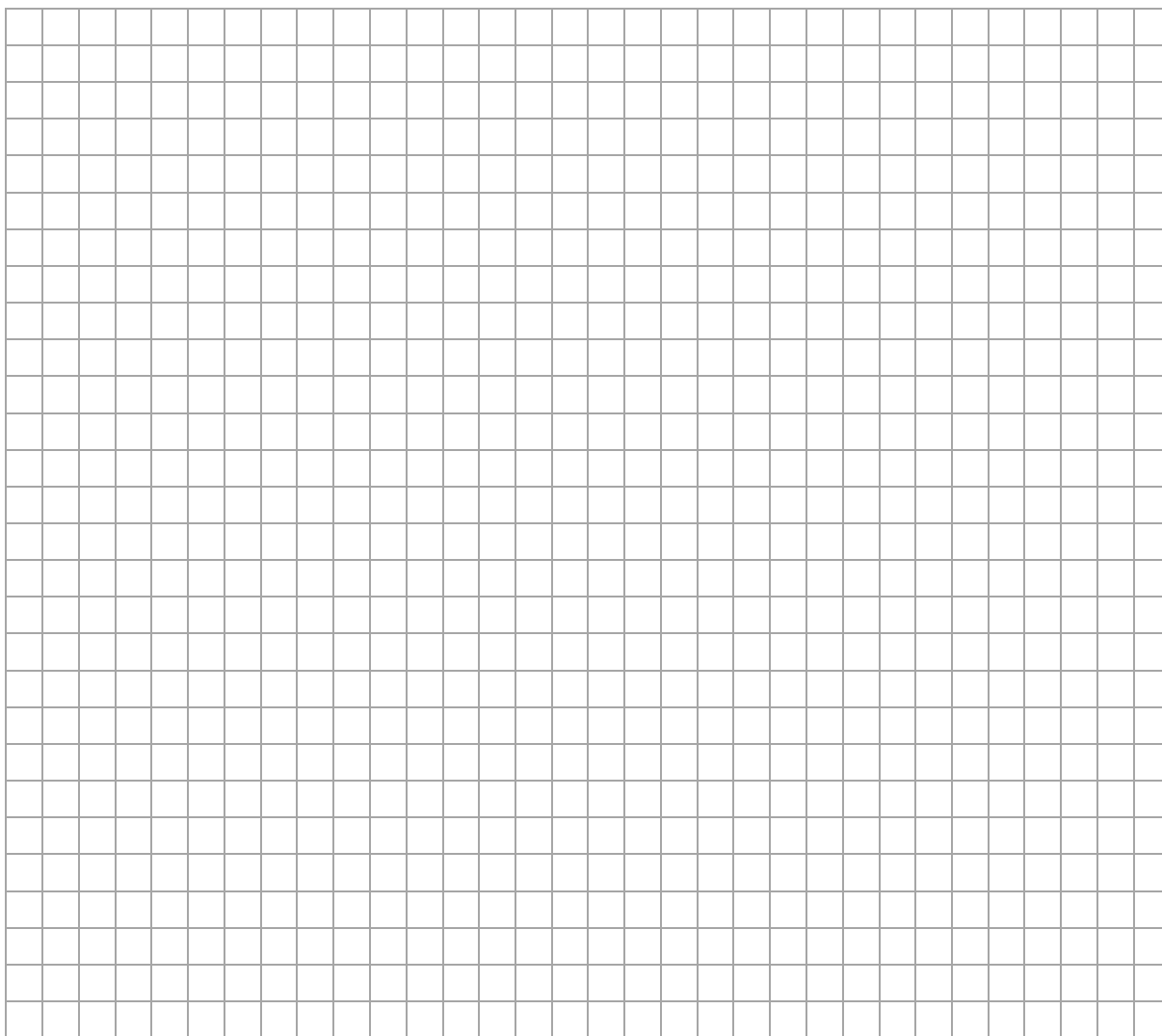
$$h \approx 6,626 \cdot 10^{-34} \text{ J} \cdot \text{s} \quad (\text{stała Plancka}),$$

$$c \approx 2,998 \cdot 10^8 \text{ m/s} \quad (\text{wartość prędkości światła w próżni}),$$

$$e \approx 1,602 \cdot 10^{-19} \text{ C} \quad (\text{ładunek elektryczny elementarny}),$$

$$E_1 \approx -13,61 \text{ eV} \quad (\text{energia stanu podstawowego atomu wodoru}).$$

Zadanie 11.2. (0–2)

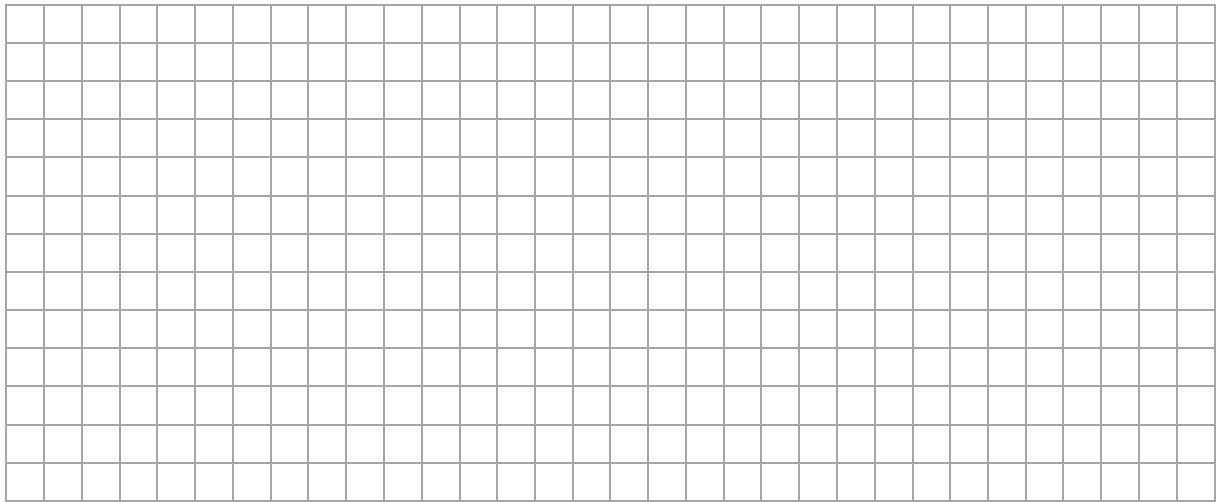
Przejście elektronu w atomie wodoru ze stanu energetycznego o numerze n do stanu energetycznego o numerze k oznaczmy jako $n \rightarrow k$.

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Energia fotonu <u>emitowanego</u> podczas przejścia $4 \rightarrow 2$ jest równa energii fotonu <u>pochłoniętego</u> podczas przejścia $2 \rightarrow 4$.	P	F
2.	Długość fali fotonu emitowanego podczas przejścia $4 \rightarrow 2$ jest większa od długości fali fotonu emitowanego podczas przejścia $3 \rightarrow 2$.	P	F
3.	Minimalna energia fotonu, który może spowodować wybicie elektronu z atomu wodoru w stanie podstawowym, wynosi w zaokrągleniu 13,6 eV.	P	F

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	11.1.	11.2.
	Maks. liczba pkt	3	2
Uzyskana liczba pkt			

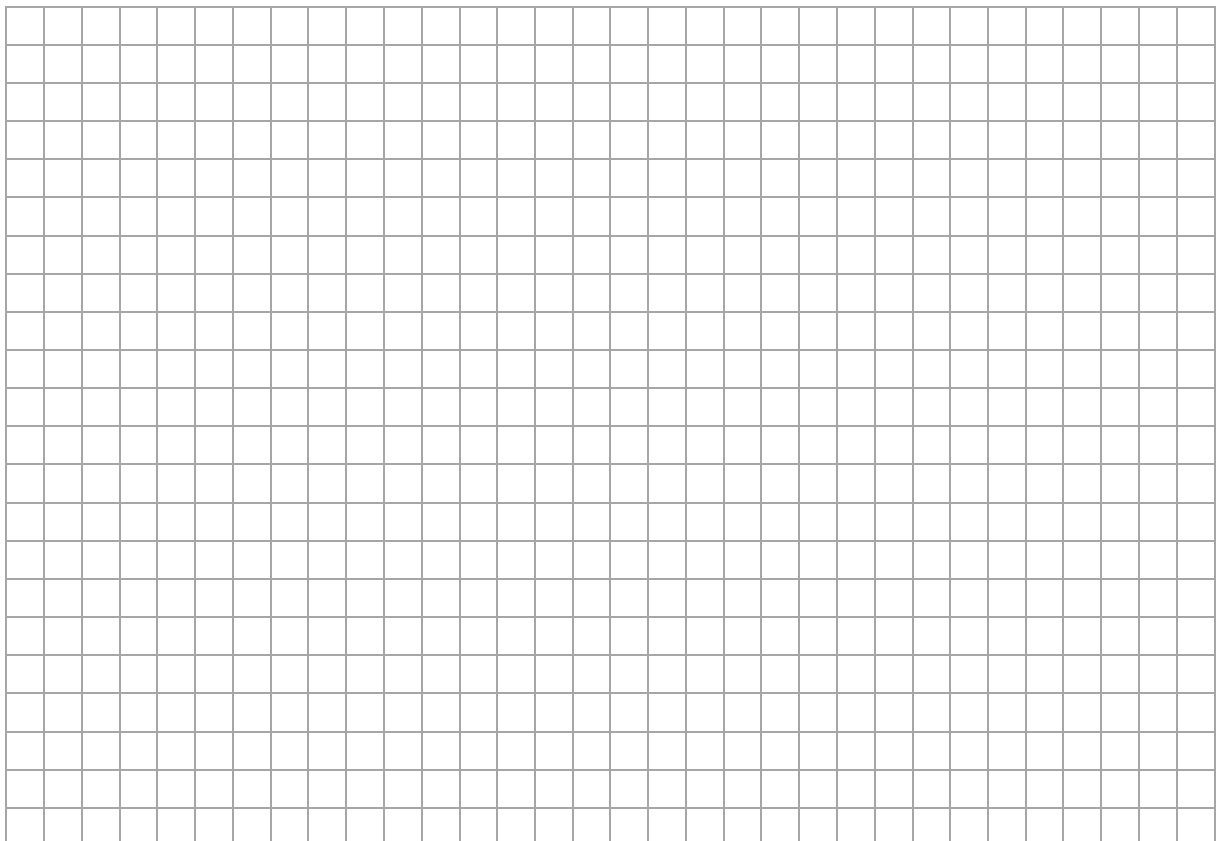

Zadanie 12.2. (0–2)

Średnią aktywnością izotopu promieniotwórczego w czasie Δt nazwiemy iloraz

$$A_{\Delta t} = \frac{\Delta N}{\Delta t}$$

gdzie ΔN jest liczbą jąder, które uległy rozpadowi (przemianie) w tym czasie.

Oblicz stosunek średniej aktywności badanej próbki w czasie od $t = 120$ min do $t = 160$ min do średniej aktywności badanej próbki w czasie od $t = 0$ do $t = 40$ min.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	12.1.	12.2.	12.3.
	Maks. liczba pkt	3	2	1
Uzyskana liczba pkt				

Zadanie 12.3. (0–1)

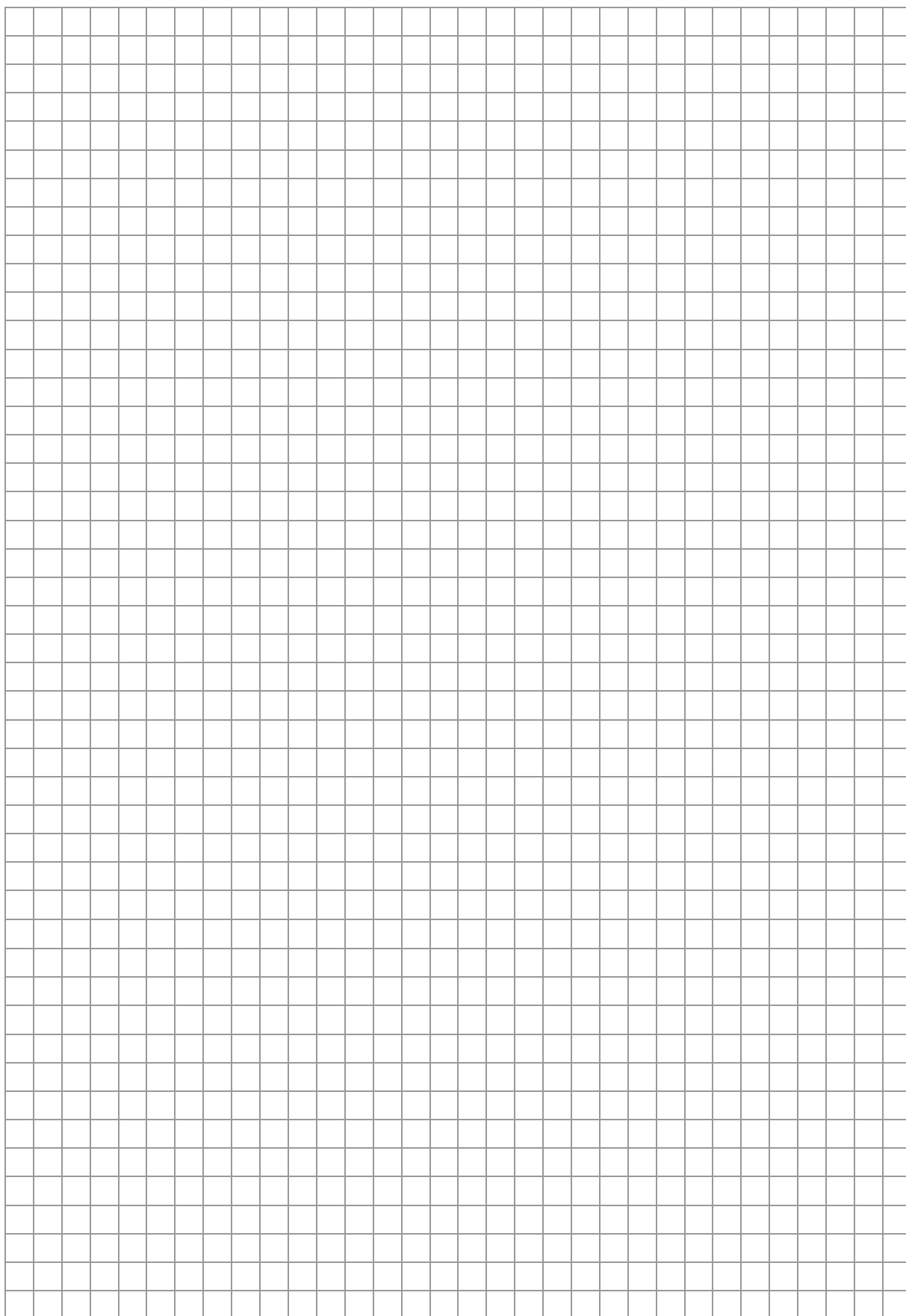
Poniżej przedstawiono nieuzupełnione równanie rozpadu beta minus jądra ołowiu ^{214}Pb .

Uwaga! W zapisie reakcji pomijamy cząstkę antyneutrino (o zerowym ładunku elektrycznym i zerowej liczbie masowej).

Uzupełnij powyższe równanie rozpadu. Wpisz w wykropkowane miejsca właściwe liczby atomowe, liczbę masową oraz symbol pierwiastka. Skorzystaj z *Wybranych wzorów i stałych fizykochemicznych*.

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl